

Wolk van staal

TEKST: KARIN KOOLEN © BEELD: SALIH KILIC

Het oude Timmerhuis aan de Meent, het epicentrum van de naoorlogse wederopbouw, krijgt een nieuw leven. Momenteel wordt er hard gewerkt aan het ontwerp van Rem Koolhaas, zodat er in het najaar van 2015 op deze historische plek ruimte is voor winkels, horeca, kantoren en koopappartementen. Tot die tijd geldt: géén ordinaar bouwhek, wél een bruisende plint.

Een jaar geleden stapt Jacobus Kielen (84) het informatiecentrum van het Timmerhuis binnen. Hij heeft een prangende vraag over iets dat hem aan het hart gaat. Arjan Hofmann, communicatiemanager bij bouwconcern Heijmans, herinnert zich de man en zijn vraag nog goed. “Hij vroeg schuchter of het monumentale kantoorgedeelte van het oude Stadstimmerhuis zou blijven staan. Toen ik hem vertelde dat dit het geval was, raakte hij echt ontroerd. Wat bleek? Vanaf 1953 heeft hij vanuit het oude Stadstimmerhuis meegewerkt aan de wederopbouw van de binnenstad. Hij was assistent-tekenaar bij de Stedenbouwkundige Dienst. Deze man heeft hier nog uit het raam gehangen en naar koningin Juliana gezwaaid, zo vertelde hij me.” Vorig jaar werd Kielen op de Dag van de Bouw uitgenodigd om zijn verhaal over het Timmerhuis te vertellen. Hofmann: “Samen met zijn kleinzoon stond hij tussen toenmalig wethouder Hamit Karakus en de voorzitter van de Raad van Bestuur van Heijmans. Dat was mooi om te zien!”

Slopen, renoveren en innoveren

Oud en nieuw verbinden. Dat was een van de eisen bij de aanbesteding die de gemeente Rotterdam uitschreef voor de herontwikkeling van het Timmerhuis. Die verbinding is er. Letterlijk. Het gedeelte van het oude Stadstimmerhuis dat bijgebouwd werd in de jaren zeventig (zie ook kader pag. 61) is gesloopt. Op die plek verrijst straks de nieuwbouw, naar een ontwerp van architectenbureau OMA onder leiding van Rem Koolhaas. Deze ‘wolk van staal’, zoals de zwevende pixelconstructie van staal en glas wordt genoemd, komt tegen de binnenzijde van het L-vormige monument, grenzend aan de Meent en het Haagseveer. Het monument, gebouwd in de jaren vijftig, wordt momenteel gerenoveerd. Het nieuwbouwdeel van het Timmerhuis krijgt een transparante plint. Hier komen winkels en horeca. Een eveneens transparante publieke passage verbindt de Coolsingel met het Laurenskwartier. Ondergronds komt een parkeergarage. De eerste vijf verdiepingen zijn bestemd voor gemeentekantoren en de bovenste lagen zijn voor de 85 koopappar-

tementen. Museum Rotterdam tekende onlangs een intentieovereenkomst om in januari 2016 naar de begane grond van het Timmerhuis te verhuizen. Kortom: het Timmerhuis moet een bruisende plek worden waar verschillende stadsfuncties samenkomen en waar altijd wat gebeurt.

A dream come true

Ondertussen broeit er al van alles. Vita Bolsius, omgevingsmanager bij Heijmans: “Wij begrijpen dat de Meent heel belangrijk is, ook voor ondernemers. Daarom hebben we besloten om hier geen afgesloten plek van te maken door er een ordinaar bouwhek omheen te plaatsen.” Het idee was simpel: een open en levendige plint en daarmee een aantrekkelijke Meent, ook tijdens de renovatie. Heijmans ging op zoek naar partners om de lege ruimtes tijdelijk te vullen. Lang hoefde er niet gezocht te worden. Een aantal kleine, creatieve zelfstandigen zag opeens de drukke Meent binnen handbereik; normaal gesproken een voor hen onbetaalbare A-locatie. Een uitgelezen kans om grotere bekendheid bij het publiek te krijgen.

Mitzy Buijs twijfelde dan ook geen moment. Op de hoek van de bouwplaats zit haar pop-up store Sweet-Rebels. Sinds juli 2013 maakt en verkoopt zij hier sieraden en vintagekleding. *A dream come true*. “Ik wilde altijd wel, maar durfde het nooit zo goed”, zegt Buijs. Inmiddels heeft ze haar baan bij het Stedelijk Team Jongerenwerk op kunnen zeggen en leeft ze van haar winkel. “Het rauwe randje van dit pand - het ligt deels ondergronds - draagt bij aan mijn concept van vintage en hergebruik. Bovendien komt het niet zo nauw met een gaatje meer of minder in de muur.” Ze lacht. “Als ik een plankje op wil hangen vraag ik altijd hulp aan een van de bouwmannen.”

Een paar deuren verder exposeert Tymon Ferenc de Laat zijn schilderijen. Zijn galeriernaam MeLikePainting staat met grote letters op de glazen gevel. “Creativiteit uit zich ook in aanpassingsvermogen”, stelt De Laat, die voorheen met zijn galerie anti-kraak op Weena-Zuid zat.

PLINT AAN DE MEENT

“Dat was ook een goede locatie, maar dit is natuurlijk veel beter.” Via het achterraam heeft hij uitzicht op de bouwplaats. Wat heeft de verhuizing hem gebracht? “Het is in de anderhalf jaar dat we hier zitten veel drukker geworden. En ook al komen mensen niet binnen, ze zien toch mijn naam staan. Ik hoop daar later ook nog de vruchten van te kunnen plukken.”

Hoe lang de ondernemers nog kunnen blijven, is onduidelijk. De Laat: “In eerste instantie was het voor vier maanden, maar het is steeds verlengd. Alles na die vier maanden is mooi meegenomen.”

Hoogtepunt

Aan Bolsius ondertussen de taak om het project - en vooral de bijbehorende werkzaamheden - geaccepteerd te krijgen in de omgeving. Dat lijkt haar aardig te lukken. “Als je iedereen zoveel mogelijk overal bij betreft en vooraf informeert, begrijpen mensen waarom en wanneer iets gebeurt en hoe lang het duurt. Dan vinden ze het eigenlijk niet zo heel erg meer. Natuurlijk komen er nog weleens klachten, bouwen maakt kabaal en geeft overlast. Maar we doen heel erg ons best om dit tot een minimum te beperken en er in ieder geval goed en tijdig over te communiceren.”

In september dit jaar bereikt het Timmerhuis het hoogste punt. Het

moet wederom een plek worden van ontmoeten en verbinden, waar mensen en ideeën samenkomen en verder bouwen aan Rotterdam. Zwaaien naar koningin Juliana, zoals Jacobus Kielen dat vijftig jaar geleden deed, zit er niet meer in. Maar wie weet wordt er nog weleens gezwaaid naar het nieuwe koningspaar. Vanuit het oude monument, of vanuit een hypermoderne wolk van staal.

‘Het Timmerhuis moet een bruisende plek worden waar verschillende stadsfuncties samenkomen en waar altijd wat gebeurt’

HISTORISCHE BEELDEN VAN HET TIMMERHUIS

'De geschiedenis van het monument gaat terug tot 1950'

Twee maandsalarissen in één schoen

Stadsstimmerhuizen waren vroeger gebouwen in de stad waar het materiaal voor de stadswerken was opgeslagen. Rotterdam heeft meerdere stadsstimmerhuizen gekend. De geschiedenis van het monument aan de Meent en het Haagseveer gaat terug tot 1950. Het oude stadsstimmerhuis aan het Haringvliet was gesneuveld in de bombardementen en in de periode 1950-1953 werd het Stadsstimmerhuis aan de Meent gebouwd. Het werd het epicentrum van de naoorlogse wederopbouw. Veel stedenbouwkundige plannen voor het nieuwe Rotterdamse stadshart kregen hier vorm en de bouw werd van hieruit aangestuurd. In 1973 besloot de gemeente dat het Stadsstimmerhuis de bestemming van stadskantoor zou krijgen. Op de plaats waar oorspronkelijk nog drie vleugels waren gepland - deze zijn nooit gebouwd - werd in 1976 de nieuwbouw aan het Rodezand en de Zandstraat voltooid. In 2009 vertrok de laatste ambtenaar uit het Timmerhuis. Het in de jaren zeventig aangebouwde deel werd gesloopt om plaats te maken voor het ontwerp van Rem Koolhaas. Het L-vormige deel bleef behouden als gemeentelijk monument. In de jaren tussen de sloop (2009) en de start van de bouw (2013) werd het braakliggend bouwterrein tijdelijk ingericht als 'groene ontmoetingsplek'.

Zilveren munten

Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam, dat de bouwput onderzocht, deed een wel heel bijzondere vondst. In een oude schoen werden maar liefst 477 zilveren munten ontdekt. De oudste munt dateert uit 1472, de jongste uit 1592. De schoen met de munten is in, of kort na 1592 verstoppt, vermoedelijk onder de vloer van een huis. Het was de tijd van de Tachtigjarige Oorlog met Spanje (1568-1648) en de eigenaar van de munten heeft zijn kapitaal mogelijk verborgen in afwachting van minder roerige tijden. Dergelijke schatvondsten zijn zeldzaam en nooit eerder vonden archeologen munten in een schoen. De waarde van de munten bedroeg zo'n 50 guldens. Veel geld destijds, want een geschoolde ambachtsman verdiende iets minder dan een gulden per dag. Waar straks het nieuwe Timmerhuis verrijst, begroef een Rotterdammer dus twee maandsalarissen, die ruim 400 jaar lang onder de grond zijn blijven liggen. Waarschijnlijk zal een deel van de archeologische vondsten een plek in het nieuwe Timmerhuis krijgen. ©

Timmerhuis trivia

- Voor de constructie van het nieuwe Timmerhuis is **3850 ton staal** gebruikt. Dat staat gelijk aan een halve Eiffeltoren. Daarnaast is **14.000 m²** drielaags glas verwerkt. Daardoor blijft **zeventig procent** van de staalconstructie zichtbaar als het Timmerhuis voltooid is.
- Een veelgehoorde bijnaam voor het Timmerhuis is **De Glasbak**.
- Voor het ontwerp van het Timmerhuis heeft Heijmans het BREEAM-NL Excellent-certificaat gekregen. Dit houdt in dat het gebouw in **zeer hoge mate duurzaam** is.
- De **85 appartementen** in het Timmerhuis variëren van **45 tot 200 m²** en van **143.000 tot circa 800.000 euro**. De meeste woningen beschikken over een eigen dakterras: het grootste is **85 m²**.